

..... Σ Η Μ Λ

Ο.— Σᾶς μεταδίδουμε τῇ Λαογραφικῇ μας ἔκπομπῇ " Ποντιακοῦ 'Αντίλαλοι ".

'Η ἔκπομπή αὐτή γράφεται καί ἐπιμελεῖται ἀπό τόν συνεργάτη μας
Στάθη Εὐσταθιάδη.— Μουσική διεύθυνση 'Ηρακλῆ Κοκοζίδη.

.....τό σῆμα σβῆνει.....

Μπαίνομε στόν 'Ιούλιο. Εἶναι ὁ 'Ιούλιος ὁ μήνας τῶν χόρτων, γι' αὐτό
κι' ἡ Ποντιακή παροιμία τόν ὀνομάζει Χορτοθέρ'.

"Ἐρθεν καί ὁ Χορτοθέρτσ' ἔπαρ' τό καγάν σό χέρτσ'.

Καί εἶναι ἀληθινός αὐτός ὁ χαρακτηρισμός. Ἦρθε ὁ 'Ιούλιος, ὁ Χορτοθέρτ
πάρε θεριστή τὸ δρεπάνι στό χέρι σου. Ἡ βλάστηση βρίσκειται στό ἀπο-
κορύφωμά της, τὰ χόρτα καί τὰ λουλούδια ἀπλώνονται σάν ἓνα ἀπέραντο
πράσινο χαλί. Μέσα σ' αὐτήν τήν εὐωδιαστή ἀτμόσφαιρα ζεῖ καί κινεῖται
ὁ ἄνθρωπος μερικοῦς μήνες. Στήν πρώτη σειρά, τόν 'Ιούλιο, τὸ θέρισμα
ὄχι μόνο τῶν σταριῶν, ἀλλά καί τοῦ χόρτου. Δέν εἶναι ὅμως μόνο ἡ δου-
λιά γιὰ τήν ὁποία νοιάζεται τῆς ζωῆς ὁ ἐργάτης. Στήν ἀγάπη τοῦ κάμα-
του ὁ νέος ὀδηγεῖται ἀπό μιὰ ἄλλη ἀγάπη, ἀπό τόν ἔρωτα. Καί εἶναι ὁ
ἀνατάλυτος ἔρωτας αἰώνιος Βασιλιάς πάνω στίς ἄλλες ἀγάπες τῆς ζωῆς.
Μέσα στήν χιολιοπλούμιστη φύση, ἐκεῖ σέ μιὰ πλαγιά, μιὰ κόρη θερίζει
ἀδιάνοπα, κόβει μέ ὑπομονή φούχτα-φούχτα τὸ χόρτο, τραβᾷ τὸ δρεπάνι
ἀκούραστα, γιὰ νά συμπληρώσῃ κάποια ὥρα τῆς ζαλνίκι της. Καί ὁ πονεμένος
νέος, γιατί δέν μπορεῖ νά βρῆται μαζί της, τῆς τραγουδᾷ ἐρωτιματικά.

'Αρνόπο μ' ὄντες πᾶς σ' ὀρμάν κι' ἔφτᾶς τὸ σελεκόπον
τά δέντρα κι' ἔρωτοῦνε σε ποῦ ἔν τ' ἄλλο τ' ἔσόπο σ' ;

.....λύρα, τραγοῦδι.....

Στόν Πόντο, στήν περιοχὴ τῆς Ματσούκας κυρίως ἐσυνηθίζετο τὸ σύστημα
τῆς μεταφορᾶς τοῦ χόρτου μέ ζαλνίκια. Μάλιστα τῇ δουλειᾷ αὐτῇ ἡ γυναί-
κα τὴν ἔκανε. Οἱ γυναῖκες τῆς Ματσούκας φημίζονται γιὰ τὴν καλλιμαρτιά
καί τὴν ἀντρεία τους. Εἶναι ἀντρεῖς, γιατί σάν τόν ἄντρα καί καλλίτερο
ἀντιμετωπίζουν τόν κάθε κίνδυνο.

Έχουν παλληκαριά και άντοχή, γιατί ώρες όλόκληρες μπορούν νά βαδίσουν μέ τό βαρύ ζαλίμι τοῦ χόρτου στήν πλάτη και μέ τό τραγούδι στό στόμα, χωρίς νά νά τό λογαριάσουν. Άλλά όσο κι' άν δέν λογαριάζουν τήν δύσκολη αὐτή δουλιά, στό παθητικό τραγούδι τους φανερώνουν κάποιο κρυφό καϊμό, αιδώμη και τό παράπονο, ποῦ εἶναι πάντοτε τό ἴδιο: Εἶναι τό παράπονο τῆς ξενητειᾶς. Έχει στά μακριά τόν ἀγαπημένο της. Έτσι, δουλιά, καϊμός, χαρά, παράπονο, όλα ἡ Ματσουκάτσα τά συνδυάζει σ' ἓνα μακρόηχο σιοπό.

Σελέι έσελεκιάζα ν' αἰλί ποῦ θά φορτοῦται
κι' άντραν ποῦ ἔχ σήν ξενητειάν, ἄς πάη ρούζ και σιοτοῦται.

.....λύρα, τραγούδι.....

Εἶναι πολλοί οἱ καϊμοί τῆς ξενητειᾶς. Ὁ ξενητεμένος κάθε μέρα, κάθε ὥρα, αφήνει τή σκέψη του νά φτερουγίζει πίσω στήν πατρίδα. θυμάται κάθε στιγμή τό σπιτικό του. Και πῶς νά περάση στή μαύρη ξενητειᾶ τίς καλές μέρες, στό γλέντι και στή διασκέδαση; Ἡ πατρίδα δέν λησμονιέται, δέν ξεχνιέται ἡ γενέτειρα γῆ. Ὁ τόπος τῶν παιδικῶν ἀναμνήσεων, τῆς πρώτης χαρᾶς και τῆς πρώτης λύπης, ὅπου ἀντικρύζει κανείς πρῶτα τό φῶς, θά προσκαλεῖ τόν ξενητεμένο, γιά νά τοῦ προσφέρει καλλιές, ὅμως πάντα καινούργιες χαρές σ' ἓνα γνώριμο περιβάλλον, ἀγαπημέναι και φιλόξενο.

Ἀνάθεμα και τά μακριά, ὅθεν κι πάει λαλίαν
τ' ὀμμάτια μ' έσκοτίνεσαν ἄς σήν ἀρωθυμίαν.

Σκοτινιάζουν τά μάτια τοῦ ξενητεμένου. Άλλά και ἡ καϊμένη μάνα ποῦ ἔχει ἀπό χρόνια τόν γιόνα της στά ξένα;

Ν' αἰλί τή μαυρομάναν ἀπό ποῦ ἔχ τόν ξενητέαν
καίεται τό καρδόπον ἀπό και γίνεται μανέαν.

.....λύρα, τραγούδι.....

Ἀκοῦστε τώρα σόλο λύρα.

.....λύρα.....

Έδῶ κλείνει ἡ ἐκπομπή μας.

Εὐχαριστοῦμε σας, ποῦ ἀκοῦτε μας.

..... Σ Η Μ Α
"Ακούσατε τή Λαογραφική μας Έκπομπή " Ποντιακοί "Αντίλαλοι ",
πού γράφει καί επιμελείται ο συνεργάτης μας Στάθης Εύσταθιάδης.
Μουσική διεύθυνση "Ηρακλή Κοκοζίδη.
.....τό σήμα σβήνει.....